

PRÁVO DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

PRÁVO ZLEPŠOVATELSKÉ

*Snímky slouží k orientaci posluchačů přednášek
a k činění si poznámek.
Nenahrazují přednášky, učebnice ani cvičebnice.*

verze 1.3 (2007)

© Ivo Telec, 2006

TEMATICKÝ OBSAH

1. Účel
2. Pojem
3. Předmět
4. Vznik práva
5. Nabídková povinnost
6. Využívací právo zaměstnavatele

**ZLEPŠOVÁKY
A PŘIPOMÍNKY
ZDE**

PŘÍKLAD: Právník zlepšovatel

Podnikový právník, původním vzděláním manažer, vymyslel provozní zdokonalení chodu zaměstnavatelova podniku.

Spočívalo v úspoře dosavadních nákladů, a tím i ve zlepšení konkurenceschopnosti.

ÚČEL

- ✓ ochrana duševního vlastnictví
- ✓ ochrana hospodářského prostředí
zaměstnavatele
- ✓ podpora lidské tvořivosti, zvláště technické
- ✓ podpora podnikových inovací
- ✓ zvyšování pracovní iniciativy zaměstnanců

ZDROJE

1. čl. 11/1-4 nebo čl. 34/1 LZPS
2. čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/92 Sb.)
3. čl. 2 viii) Smlouvy o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví (č. 69/75 Sb., ve znění č. 80/85 Sb.):
„všechna ostatní práva vztahující se k duševní činnosti v oblasti průmyslové, vědecké, literární a umělecké“
4. § 72 – 75, 85 – 86 z. č. 527/90 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích

Soft law:

FÚV, Zlepšovateľský statut. Osnova.
In: Patentový zákon a předpisy související.
Praha: FÚV 1991.

Z DĚJIN

■ Československo

- 1952 zák. o vynálezech a zlepšovacích námětech
- 1957 zák. o vynálezech, objevech a zlepšovacích návrzích
- 1972 zák. o objevech, vynálezech, zlepšovacích návrzích a průmyslových vzorech
- 1990 zákon o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích

■ 1952 – 1990

- ✓ zlepšovateľské hnutie s politickou podporou v plánovitom (administratívne direktívnom) řízení hospodářství dle sovětského vzoru
  - ✓ politický kult práce
  - ✓ zlepšovateľské průkazy
  - ✓ podnikové útvary průmyslověprávní ochrany
- ✗ majetkové spory o odměny za využití zlepšovacích návrhů

OK
OSTŘEDNÍ KNIHOVNA
právnícká fakulta UJEP
BRNO, nám. 25. února 2
090

VYNÁLEZY A ZLEPŠOVACÍ NÁVRHY

ČASOPIS PRO POLITICKÉ, EKONOMICKÉ A PRÁVNÍ
OTÁZKY VYNÁLEZECTVÍ A ZLEPŠOVATELSTVÍ

SNTL

1

ÚŘAD PRO VYNÁLEZY A OBJEVY
ROČNÍK 2 ■ 1974 ■ CENA 6 Kčs

POJEM

- 1. zdokonalení známého** (*innovation*)
  - i. technické
  - ii. výrobní
  - iii. provozní
- 2. řešení problémů**
  - i. bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
  - ii. životního prostředí

s **dispozičním právem zlepšovatele**

= **pánem výsledku zlepšovatel**

- ☛ **nutný přesah pracovního závazku
zlepšovatele**

*např. podnikový právník navrhne
zlepšení provozu chemické výroby*

- X** **výsledek práce odevzdaný zaměstnavateli, kupř. součást obchodního majetku zaměstnavatele či složka podniku, *např. zlepšení střešní konstrukce vytvořené konstruktérem střech ke splnění pracovního závazku konstruovat střechy***
  - ☛ pánem výsledku zaměstnavatel**

- **Zlepšovací návrh netýkající se oboru práce nebo činnosti zaměstnavatele**
  - ☛ bez práva zaměstnavatele na jeho nabídku

např. osobní know-how zaměstnance, jehož je pánem

SOUBĚHY PRÁV

- **Obsahem** zlepšovacího návrhu *např.:*
  - ✓ počítačový program
  - ✓ vědecké dílo
  - ✓ literární dílo odborné
  - ✓ obchodní tajemství
  - ✓ důvěrná informace
  - ✓ know-how

PODMĚT

1. zaměstnaný zlepšovatel (člověk)
2. odvozeně zaměstnavatel
3. odvozeně třetí osoba jen, nepřijme-li zaměstnavatel zaměstnancovu nabídku zlepšovacího návrhu

VZNIK PRÁVA

- **Zásada neformální**

např. vyvinutím zdokonalení, vyřešením problému; srv. vznik práva autorského

- **Vyjádření výsledku ve smysly vnímatelné podobě**

např. výkresem, popisem

✗ přednostní právo patentové aj.

POVAHA PRÁVA

- **Relativní majetkové subjektivní právo**
(oprávnění), převoditelné a děditelné,
zlepšovatele k nehmotnému majetku, *ex lege*
  - ✗ nakládání předurčeno obsahem
zlepšovacího návrhu, *srv. autorské dílo*
- **Ústavně právní pojem majetku**
a otevřený čl. 2 (viii) Úmluvy o zřízení SODV
(1967), *srv. též know-how a tradiční vědění*

NABÍDKOVÁ POVINNOST

- **Nucená nabídka** zlepšovacího návrhu zaměstnavateli
- týká-li se oboru **práce** nebo **činnosti** zaměstnavatele

např. zdokonalení systému předprodeje jízdenek v přepravní kanceláři zaměstnavatele, který je přepravcem

Nabídka zlepšovacího návrhu

Zlepšovatel: _____

nabízí shora uvedenému zaměstnavateli svůj zlepšovací návrh¹ k využití.

Jedná se o následující zlepšovací návrh, o němž zlepšovatel prohlašuje, že s ním má právo nakládat a že jej nenabídl jinému zaměstnavateli, přičemž slibuje nahradit zaměstnavateli škodu, která by mu vznikla nesprávností tohoto prohlášení:

1. název zlepšovacího návrhu:
2. anotace:
3. informace o event. zápovědi právem z patenu, užitého vzoru, topografie polovodičového výrobku nebo z průmyslového vzoru:
4. informace o event. zápovědi právem z obchodního tajemství:
5. informace o event. zápovědi právem autorským nebo právem jiným:
6. podoba vyjádření:
7. doba vzniku:
8. event. jiné okolnosti vzniku:
9. pracovní funkce zlepšovatele:
10. obor práce nebo činnosti zaměstnavatele, jíž se zlepšovací návrh týká:

---

¹ § 72 a násl. zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů.

11. popis dosavadního stavu, jehož se zlepšovací návrh týká:
12. popis zlepšovacího návrhu z hlediska zlepšení dosavadního stavu:
13. popis práva ze zlepšovacího návrhu s udáním znaků zdokonalení nebo řešení, které jsou nutné pro určení předmětu ochrany (významová část):
14. popis potenciální využitelnosti zlepšovacího návrhu zaměstnavatelem vč. množstevního, územního, časového nebo jiného rozsahu:
15. návrh spoluúčasti zlepšovatele na rozpracování, zkoušení nebo zavádění zlepšovacího návrhu:
16. jiný návrh, např. na smluvní omezení stran co do výlučnosti využívání, způsobu nebo rozsahu (množstevního, územního, časového nebo jiného) využívání nebo na zdůvěrnění informací, na obchodní tajemství, na zajištění závazků aj.:
17. návrh výše odměny za využití zlepšovacího návrhu, její propočty a návrh způsobu, místa a doby splatnosti odměny:
18. jiné:

Příloha: _____

Zlepšovatel:

V _____ dne _____

Vnitropodnikové vyjádření k nabídce:

_____
_____

PRÁVO ZAMĚSTNAVATELE NA LICENCI

- **Právo zaměstnavatele na uzavření licenční smlouvy do 2 měsíců od nabídky o:**

1. přijetí nabídky zlepšovacího návrhu
2. odměně za něj (**mimo odměnu za práci!**)

- **Využívací právo (oprávnění) zaměstnavatele**
  - = smluvně odvozeného uživatele
  - ☛ dispoziční omezení zlepšovatele

- ✘ neuzavření licenční smlouvy ze strany zaměstnavatele
  - ☛ neomezené dispoziční právo zlepšovatele pro sebe nebo pro třetího
- ✘ delikt **bezdůvodného obohacení** zaměstnavatele

HLEDISKA PŘIMĚŘENOSTI ODMĚNY ZA VYUŽÍVÁNÍ

- 1. význam pro zaměstnavatele**
např. konkurenční, propagační, pro dobré jméno
- 2. přínos pro zaměstnavatele**
např. úspora energie, snížení jiných nákladů, rozšíření sortimentu zboží, zvýšení bezpečnosti práce, zlepšení životního prostředí na pracovišti
- 3. náklady zaměstnavatele na zavedení**
- 4. jiné**

- **Odborné posouzení přiměřenosti výše odměny a jejího propočtu (kalkulace)**
  1. odborníkem
  2. znalcem z oboru ekonomika, odvětví ceny a odhady, specializace oceňování nehmotného majetku

SMLOUVY

- 1. licenční s legálním právem**
zaměstnavatele na licenci k vyžívání
zlepšovacího návrhu týkajícího se jeho
oboru práce nebo činnosti
- 2. převodní bez legálního práva**
zaměstnavatele na převod
- 3. jiná, např. leasingová**

LITERATURA

- FÚV*, Zlepšovateľský statut. Osnova. In: Patentový zákon a predpisy související. Praha 1991.
- Ježek*, Patentový zákon. Zákon o užitných vzorech. Komentář. Praha 1998.
- Muríň*, Priemyselné práva a právo vyšľachtiteľov. Bratislava 2004.
- Pítra*, Ochrana průmyslového vlastnictví. Praha 1992/1.
- Vojčík*, Právo priemyselného vlastníctva. Bratislava 1998.
- Vyparina*, Inovácie pre podnikateľov. Bratislava 2000.
- Telec*, Tvůrčí práva duševního vlastnictví. Brno 1994.

CVIČENÍ

Telec/Rakovský/Tomančáková/Jabůrková, Praktikum občanského práva. Olomouc 2005.

Foto:

Mariánské údolí, Brno Líšeň, Morava, Česko 2007

Český ráj, Čechy, Česko 2005